

Nógrádi György: A világ új kihívások elé került

2025 július 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

nincs értékelve

Még

Mérték

AZ ELMÚLT HÉT ESEMÉNYEI – Az Egyesült Államok vezette unipoláris rendszer a vége felé közeledik.

Az elmúlt évben több választást tartottak a világban, mint bármikor korábban. 2024-ben hatvan államban mintegy négymilliárd ember járult a szavazóurnához. Ez a választásra jogosultak közel fele a Földön. Ezek hatásait – főleg az USA és Európa esetében – az eljövendő évek fogják megmutatni. Nagysága és fontossága alapján kiemelkedtek az amerikai, az indiai és az Európai Unióban történt választások.

Általános tanulság, hogy

sok helyen, így az USA-ban is, ellenzéki erők győztek. Elmondható, hogy teret nyertek a jobboldali és a jobbközép pártok. A győztes pártokkal több helyen – például Franciaország, Ausztria – a vesztesek nem voltak hajlandók koalícióra lépni, és kinyomták őket a hatalomból.

A német választásokon a második helyezettet, az AfD-t még betiltani is megpróbálták. Merkel exkancellár véleménye az volt, hogy a választási harcokban a migráció kérdését még elvenni sem szabad, mivel az az AfD-t erősítene. 2024-ben az AfD tartományi szinten, Thüringiában megnyerte a választásokat.

A biztonság kérdése kulcsszerepet kapott a 2024-es választásokon. Donald [Trump](#) ebben a kérdésben is stabilan legyőzte Kamala Harrist.

Európában a nemzeti és az európai parlamenti választásokon egyaránt kulcskérdés maradt a biztonság, a migráció, a betelepítés kérdése és az ezekkel összefüggő bővítés. Az egyes európai nemzeti választásokon a bevándorlás kérdése az áremelkedés után a második helyen szerepelt.

A tavalyi év egyik új tanulsága az volt, hogy az EU és az ENSZ is abból indult ki, hogy a szupranacionális szervezetekben a tagoknak megmondható, sőt elvárható, hogy ne a saját nemzeti érdekeik szerint szavazzanak és cselekedjenek. Ezek a szervezetek a szavazók szemében egyre népszerűtlenebbeké váltak.

Régen elmúlt 1945, amikor az ENSZ létrejöttét az emberiség kitörő örömmel fogadta, és bízott abban, hogy nem ismétlődnek meg a két világháború közötti világszervezet, a Népszövetség hibái. Elmúlt 1957 is, amikor Rómában hat nyugat-európai állam – a németek, a franciák, az olaszok és a három Benelux ország – által létrehozott szervezet, a mai EU jogelődje sikeres gazdasági integrációt működtetett.

2024-ben sok hagyományos párt már nem tudott választ adni az új kihívásokra, és vagy eltűnt a politikai palettáról, vagy meggyengült. A NATO, miután nehezen volt képes alkalmazkodni az új kihívásokhoz, időlegesen lekerült az amerikai politika homlokteréből. Az USA számára a fő célterület Ázsia lett.

Az új világhelyzetben egyetlen állam sem mondhatja azt, hogy ami a határokon kívül történik, az őt nem érdekli. Trump elnök gyakran kiszámíthatatlan politikája nehéz feladat elé állította a világot. A 2024-es választásokon a biztonság kérdése mellett fontos szerepet játszott a gazdaság helyzete, a növekedés kérdése és az infláció is.

Nőtt a globális bizonytalanság. A nagyhatalmak szerepe megváltozott. Európának rá kellett ébrednie, hogy nem globális játékos többé. Meghatározó szereplő lett/maradt az USA és Kína, az összes belső gyengesége, problémája ellenére is. Oroszország – eltekintve nukleáris potenciáljától – minden más mutatóban lemaradt Washington és Peking mögött.

A nagyhatalmak egymás közötti viszonyát a növekvő ellentétek jellemezték. Amíg Kissinger fő feladatának tekintette és sikerrel meg is oldotta Moszkva és Peking egymás elleni kijátszását, addig Biden alatt az amerikai vezetés úgy fogalmazott, hogy két fő ellensége Oroszország és Kína.

A megnövekedett ellentéteknek volt pozitív következménye is.

Az EU belső válsága, annak kezelése és megítélése háttérbe szorult. Szemben az elmúlt évek szkeptikus elrejelzéseivel, lekerült a napirendről az EU szétesésének taglalása. Az viszont megmaradt, hogy milyen jövőképpel fog rendelkezni az EU, és annak pozitív vagy negatív következményei lesznek-e.

Abban egyetértés van, hogy az USA vezette unipoláris világ a vége felé közeledik. Abban viszont nincs egységes

vélemény, hogy ennek milyen hatásai lesznek a világra, ezen belül az EU-ra.

Az a vita is folytatódott, hogy Kína képes-e, alkalmas-e a világ vezetésére és arra, hogy az USA-t az első helyre letaszítsa. Kína is óriási belső kihívások előtt áll. Az erre adott válaszok befolyásolni fogják a jövőbeni lehetőségeit.

Kína kettős stratégiát alkalmaz. Kifelé úgy jelenik meg, mint felelősségteljes, globális játékos. Számára fontos a részvétel és a megoldás a globális kérdésekben, kezdve a világkereskedelemtől a zöldenergián át számos egyéb problémáig. A saját térségében, az indiai/csendes-óceáni térségben viszont, mint vezető gazdasági és katonai hatalom, folytatja az expanzív politikáját. Célja a saját elképzeléseinek – ha kell, katonai eszközökkel történő – keresztülvitele.

Belső problémái – a demográfiai kérdések, a környezetvédelem stb. – szűkítik politikai mozgásterét. A térség államai Indiától Ausztráliáig az USA vezetésével összefogtak ellene és próbálják a pekingi politikát korlátozni.

Az USA, függetlenül attól, hogy demokrata vagy republikánus vezetése van-e, próbál Kínával szemben erőt mutatni, és közben háttérbe szorulnak a transzatlanti kapcsolatok.

1945-től az USA számára (ritka kivételektől eltekintve) mindig fontosabb volt Ázsia, mint az európai NATO-államok ügye. Mindig több amerikai bázis és katona állomásozott Ázsiában, mint Európában.

A világgazdaság is új kihívások elé került. A Covid-járvány hatásait és következményeit nehezen dolgozta fel az emberiség. Hasonlóan sokkoló hatása volt a nyugati világban az orosz támadásnak Ukrajna ellen, és fűleg annak, hogy a háború következményeként megszakadtak a globális szállítási útvonalak.

Világszinten lelassult a gazdasági növekedés és nőtt a gazdasági különbségek az országok között és azokon belül is. Ez felerősítette az egyes társadalmakon belül a szociális feszültségeket. A háború veszélyeztette a globális békét is.

(1945 óta nem volt világháború, de számos komoly válság igen. A második világháború vége óta még nem volt békés nap a világon.)

Európa látványosan függővé vált a külső energiaforrásoktól.

Az orosz–ukrán háború – Oroszország akarata ellenére – megerősítette a NATO jelentőségét. A szervezetnek újra lett célrendszere és ellenségképe. Ez a katonai kiadások jelentős növekedéséhez vezetett/vezet el.

Mindez azt is jelentette, hogy a világ egy unipoláris rendszerből egy multipoláris rendszer felé indult el.

Nógrádi György

A szerző biztonságpolitikai szakértő

www.magyar nemzet.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló